

ne zabredeš; idi raje brez večerje spat, kakor da bi z nepotrebnimi dolgovi vstal. Se v dolge zakopati, je prva stopnja krivice, laž druga; dolgovi napravljajo laganje in obrekovanje. Prostemu človeku so povsod vrata odperete.

24. Pridobi si kolikor moreš, in presodi, kar si pridobil. To je tista skrivnost, da svinec spremeniš v zlato.

25. Prevdari vse dobro, preden začneš; prej storjeno kakor presojeno, je dostikrat zamujeno.

26. Poprašaj večkrat prebrisanih in zvedenih ljudi za svét, in kar ti nasvetvajo, stori. Komur ni svetovati, mu ni pomagati. Ničesa znati ni sramota; al nič učiti se, to je sramota.

27. Privadi se o pravem času reda, delavnosti in zmernosti. Kar se Janezek navadi, Janez zna. Kar se ni Janezek naučil, ne bo Janez znal.

28. Skušnja je najbolja šola; v nji se tudi bedaki aj naučijo.

Nekoliko zastavic,

kdor bi tako moder bil, da bi jih uganil.

Presvitli cesar so oklicali dva dni po sv. Lukežu lanskega leta ravnopravnost, to je, enake pravice vsem narodom svojega cesarstva. In če to od cesarja dano ravnopravnost na jezik v kancelijah oberne, se to pravi: Kakoršno pravico ima nemški jezik v kancelijah na Nemškem, ogerski na Ogorskem, laški na Laškem, takošno pravico v kancelijah ima slovenski na Slovenskem. To je pač asno kot beli dan.

Komur bi bila ta resnica še dvomljiva, jo popolnoma lahko razvidi iz načina postopanja c. k. ministerstva pravosodja od 22. malega serpana letošnjega leta do deželne nadsodnije v Berni, ki pravi, da c. k. sodnije in gosposke potem, ko je ravnopravnost vsem narodom z cesarskega prestola bila slovesno oklicana, nimajo po starem kopitu več čakati, da jim ministerstvo pošlje še poseben ukaz, po katerem naj začnejo ljudém odpisavati v domačem jeziku. To smo očitno brali.

Ne zapopadamo tedaj, zakaj je to pri nas na Slovenskem drugač? in kako je to, da se pri nas c. k. gosposke zato poprašujejo, kar se na Moravskem že po ministrovih besedah samo po sebi razume vsled ravnopravnosti.

To nam je zastavica, ktere si nikakor rešiti ne moremo. Saj je ta potreba že sama po sebi tako očitna, da je škoda za vsako besedo.

Če pa se poprašuje o obveljavi slovenskega jezika v kancelijah, kako je to, da se poprašujejo gosposke „in sua causa“, to je, v zadevi, ki se njih samih tiče? Slovensko ljudstvo je razodelo v svoji prošnji (peticii) z blizo 20.000 podpisi, kaj potrebuje in kaj želi — to je bilo pač dosti dokaza, ako pravična reč še dokaza potrebuje.

Velikrat je bilo v „Novicah“ že z djanskimi izgledi potertjeno, kar je nekdanji minister Goľuhovski sam deželnemu poglavarstvu rekel, da mnogo zmešnjav, pravnih in kregov, kakor tudi nezaupnost ljudstva do uradnih izvira iz tega, ako one z besedo in pismom ne ravnajo z ljudstvom v njegovem jeziku.

Morebiti ne bo odveč, ako to reč še enkrat pojasnimo z enim zgledom iz časa še veliko pred letom 1848, ko so se pisma za kmeta večidel še pri okrajni gosposki narejale. Kalár je Vertniku eno senožet prodal in zato gresta k okrajni gosposki ter gospod uradniku dopovesta, da je Vertnik senožet kupil, pa da jo bo mogel graditi, ker Kalár noče senožeti prodati, pa zavolj nje, če je Vertnik ne bo gradil, pastirja imeti. Gospod uradnik ju mirno poslušá, nazadnje pa reče: „Diesem bindisch-kauder-welsch muss man eine form geben“, in res jo dá v tej obliki: „Der landmann Kalár J. verkauft seine sub urbars — parzel & Nr. in der gemeinde K. am bache I. gelegenen wiese im flächenmasse von — Joh — Klafter seinem nachbar Vertnik cum onere

et commodo um den preiss pr. — fl. C. M., und so zwar, dass er, der käufer Vertnik, alle ferneren, auf's neue zu legenden wehrbauten am bache, als auch alle zu seinem nutzen nothwendigen verzäunungen, so wie auch alle zur verbesserung seiner wiese nöthigen anstalten aus seinem eigenen vermögen selbst bestreite“. Ko je gospod uradnik „bindisch-kauder-welsch“ nemško formo dajal in ga z urbarskimi, parceljskimi številkami in drugimi določili ograjal, je pozabil omeniti, da Vertnik bo senožet gradil zato, da Kalárju pastirja v ozir senožeti imeti ne bo treba.

Ko je bilo kupno pismo zgotovljeno, jima ga uradnik iz nemške forme spet v „bindisch-kauder-welsch“ med drugimi tako-le prevaja: „Toda, da Vertnik ta kupec tega travnika vse nove vere na pahu — ali da prav rečem — na vodo sam položi. — (Pri besedi „nove vere“ se kmeta in druge priče z uradnikom ruknejo, ker „nove vere“ nočejo. Eden mu še reče, da stara petica pa stara véra je dobra, novo vero naj pa le povodenj vzame, ker je malo prida) — in da vse plote, ki so v njegov nuc potrebne iz njegovega pajteljna vzame — (spet se ruknejo) — in da bo Vertnik svojo senožet mogel graditi, da meni zavolj njegove senožeti pri živini pastirja ne bo treba, mu seže Kalár v besedo — freilich, freilich — čemu bi bil pa drugač plot, beseduje uradnik — in da bo ta kupec tega travnika vse potrebne anstalte, da bo travnik dober iz njegovega pajkeljca — da prav rečem — možnje vzel ali kupil, to je, da bo travnik dober, kar bo nugal, to bo kupil“. — In na ta „tajč-kauder-bindisch“ se je Kalár podkrižal.

Al zvití Vertnik je nekako zvedil, da je zavezan vso sebi v korist potrebno grajo za plot kupiti, ne pa zastonj na Kalárjevem svetu okoli svojega travnika sekati; zvedil je tudi, da gosposka povsod pravi: vsaka živina mora svojega pastirja imeti, to si misli, senožet graditi mi ni v korist, še le v škodo mi je, ker moram grajo kupiti; jaz za naprej ne bom več senožeti gradil. Če mi Kalár kaj spase, saj mi bo mogel škodo plačati, ker gosposka hoče imeti, da vsaka živina svojega pastirja ima.

Čez več let sta bila Kalár in Vertnik spet pri gosposki; Kalár je mogel za svojo živino Vertniku škodo plačati, ki jo je na kupljeni senožeti naredila, ker je Vertnik več ni gradil. Kalár bi bil desetkrat prisegel, da je ta pogodba narejena, da mora Vertnik graditi, če se hoče škode varovati, da on pastirja zavolj njegove senožeti pri živini imel ne bo; gospod zdajni uradnik mu je pa le križ kazal, kterege je na kupno pismo storil, drugač pa svoje pravice tudi skazati ni mogel, ker so priče že pomerle.

Domú pridšega Kalárja sosed vpraša in pravi: „Kako si opravil z Vertnikom? — Ta mu beseduje: Pač sem si navlekel hudiča s križem na vrat — zgubil sem pravico.“

Taka je bila nekdanj, taka bo zanaprej, če ne bodo gosposke z ljudstvom vsega v domačem jeziku ravnale. Tacih reči več iz lastne skušnje vem, drugi jih še morebiti veliko več v svojem kraju vejo, skoraj vsak pa nekaj takega vé, kjer je nemški jezik prepire uzrokoval in krivici široke vrata odperal. Se vé, da tudi slovenski jezik v tem oziru ne bo popolnoma vsem zmešnjavam prestregel in krivici vrata zaperl; tudi potlej bo še kaj tacega, toda v veliko manji meri, ko zdaj.

Uradniki in gosposke so druga cesarjeva roka. Kar ena cesarjeva roka slovenskemu narodu dá, druga cesarjeva roka kratiti in jemati ne smé; drugač se podkopuje zaupnost do vlade, ki je najmočnejša vez med vladarjem in ljudstvom. ***

Jezikoslovne reči.

Parlamentarni jezik, — slovenski naglas.

Prej ko bom razložil svoje mnenje o parlamentarnem jeziku, hočem Vam naznaniti, kako so se moje misli izcimile in kako se odnašajo proti drugim našim bratom. Samí

za se bi se kmali lahko zedinili v govornem jeziku tako, da bi se nam ne bi bilo treba bati nobenega avstrijskega pajdaša. Poldrugi milijon Slovincov se že sedaj med sabo porazumlja brez vseh težav, dasiravno jo vsaki bolj po svoje, po domače zavija. Kako lepo bi pa tekel gladki slovenski jezik, ako bi se še ti mali razločki pobrisali v družbi učenih gospodov pa miločutečih Slovincov. To bi ne potrebovalo toliko preiskovanja.

Pa to preiskovanje ne velja le nam. Očitata bi se nam po pravici sebičnost, ako bi ravnali le kakor „Cicero pro domo sua.“ Vse naše dela, posebno pa jezikoslovne, se morajo ujemati s prizadetjem naših jugoslovenskih bratov. Da me boste, častiti čitatelji, bolj natanko razumeli, ako se morebiti ne izrazujem dosti razumljivo, mislite si, da Slovinci med sabo že govoré parlamentarno. Eden izmed teh parlamentarno-govorečih Slovincov se snide z Jugoslovanom, s Čehom, z Rusom, s Poljakom. Vemo pa vsi, da nam je treba saj jezikoslovno s temi našimi brati govoriti. Ali nima pravice naš Slovenec toliko, da popravi svoj jezik nekaj, da se porazumi s tem ali unim teh Slovincov? Kdo nam bo to pravico kratil?

Pa vendar, ako si hočem govorni jezik po drugem popraviti za dalji čas, pripraviti ga tudi za drugega, je gotovo treba se le enemu približevati; hoté se približevati vsem, se spet obračam od vseh — in pa tudi od samega sebe. Gotovo se bom pa po tistem ravnal, kateri je moj sosed, ktereга največkrat obiskujem, s katerim imam največ opravkov. To gotovo drugi ni kakor Jugoslovan. Treba je dobrega premislika, da, približuje se književno, se ne ločimo parlamentarno od onih Jugoslovanov. Književno se vé, da smo se približali, akoravno še ne zedinili. Pa zakaj? Iz same ljubezni do Jugoslovanov? Dvomim. Ne samo naravni nagon nas je tje na one strani vlekel, temveč temeljito jezikoslovno preiskovanje, deloma pa sila, kadar nam je pomanjkovalo besed za nenavadne pomene. Hervati sami priznavajo, da so Slovinci v zadnjih letih posebno po „Novicah“ veliko storili za književno uzajemnost, za edini književni jugoslovenski jezik. Gotovo bodo tudi ini Jugoslovani se nam približevali, kadar bodo začeli svoj jezik bolj natanko preiskovati; kadar ne bodo več pisali kakor govorijo. Le takrat nam je upati, da dobimo občen književni jezik; le tadaj smemo se tudi nadjati moralne kreposti v družini izobraženih narodov. Le pismeno se zedinjevati, govorno pa ločiti, bi bilo samo sebi navskriž, bi bilo nespametno.

Kdor pa misli, da so preiskave o parlamentarnem jeziku prazne, da je skoraj škoda za čas, ki se o tem potrati, naj roma o pravem času v Zagreb, da se mu oživi uzajemnosti duh tudi o tej reči. Stopivši v veliko dvorano bo pričakaval želno in nemirno, da „veliki sabor“ začne narodne opravila. Onda se bo prepričal, kako gladko teče krepki jugoslovenski jezik. Prepričal se bo pa tudi, kako potreben je nam Slovincem. Mislil bi človek res, da se ta veliki zbor shaja že leta dni, ker si je svoj jezik tako lepo ugladil. Pa — govorijo kakor pišejo, ker pišejo, kakor govorijo. Tam se je razvil govorni jezik na stroške književnega; tū se je razvil književni — brez govornega.

Ne dvomim, da se bodo iz one strani oglasili tudi jezikoslovci, kateri bodo pridigovali uzajemnost. Posebno pa bo jugoslovenska akademija neizmernega upljiva. Prizadevajmo si, da bomo saj književno zedinjeni. Saj poznate sloge silo. Mislim, da mora biti ponos vsakega Slovincu, vsakega Jugoslovana, da se prišteva tudi narodu, ki šteje čez 15 milijonov jugoslovenskih duš. Tje, dragi moji, tje se ozirajte še tadaj ter tadaj, ne le na svojo okolico samo, na svojo vas samo. To bi bilo lepo plačilo za naš trud, da se zedinijo narodne moči in kreposti, da se potem v knjižtvu tudi lahko storí kaj velikega. Pa velike misli so dandanašnji redke. Sebičnost jih podjeda. Redke so pa za to tudi velike dela.

Povedal sem Vam, po kateri meri jaz sodim parlamen-

tarni jezik — po meri uzajemnosti jugoslovenske. To v občé. Posebno bi pa rad nekatere nasvete, morebiti pravila o naglasu izpeljal. Veljavnim jezikoslovcom naj bodo v prevdarek.

Častitemu M. P. v 31. listu „Novic“ se zdí, „da bi v drugih jezikoslovnih pravilih razun imenovane (I za v ali o izgovarjati) kake preiskave ne bilo treba, temveč se je bati, da bi ta preiskava le mnogemu in dolgotrajnemu prepiranju priložnost dala.“ Bog nas vari prepiranja; al pretresovanja se mora veseliti vsaki dober rodoljub. Mislim, da je gospod dopisnik prepír dobro razložil od pretresa. Jezikoslovnega pretresovanja še je mnogo treba; čem več bomo jezikoslovne pravila preiskovali, temveč hočemo dobiti uzajemni jezik. Ravno ta gospod dopisnik piše bolj odspodaj: zdaj in sedaj, jedno za drugim. Zato mu je tudi vse jedno pisati zdajšni, sedanji, sadašnji. Dasiravno bi slovnica dopustila pisati zdaj in sedaj, vendar logika ne bi dopustila tako spremenjavati. Ona veli saj v istem spisu rabiti eno, bodi si pravo ali krivo obliko. S tem bi le rad pokazal, da je treba še precej se poprijeti slovnice posebno pri izpeljevanju samostalnih imen. Oblika zdaj je kriva. Ker je jako navadna in skoraj zmirom v ustah, se je tako izlizala iz terdejsé besede sada j (sedaj) kakor stara desetica med persti. Ako ustanovimo pravilo za govorni jezik, da se govori, kakor se piše, ne bomo nikoli pravilno izgovarjali te besedice, ker je pravilno pisali ne bomo, dokler nam slovnica ne dokaže pravilne oblike. Tū je toraj treba spremeniti pisavo in potem še le izgovarjati po pismu. Saj mislim, da je ravno to neobhodna lastnost parlamentarnega jezika, da je čist, učen, vseh lokalizmov prost.

Pravila o parlamentarnem jeziku se motajo o dveh zadevah. Te bi bile: 1. Kako se razločuje govorni jezik od pismenega; 2. kateri slogi so dolgi ali kratki, naglašeni ali ne?

Ko bi bilo pismo pri nas uterjeno, ali ko bi le na se gledali, bi lahko stavili pravila o prvi zadevi. Pa dokazal sem, da naše pismo še ni utemeljeno in da moremo se ravnati po uzajemni slovnici. Toraj naj bo prvo pravilo, da vpeljamo v pismo tiste spremembe, ktere nam veleva jugoslovenska slovnica. Pri izgovarjanju pa se ravnajmo po večini Jugoslovanov. Toraj naj se izgovarja ol kakor u, l pri glagolih pa kakor o; p. gonil, izg. gonio; volk, izg. vuk. *) Dodajamo še, da je l polglasnik, ktereга jugoslovenski pesniki, posebno narodne pesmi rabijo za celega — per licentiam poeticam. P. Poranio Kraljeviću Marko itd.

Ako bi izgovarjali glagolski l, bi se res približevali Rusom in Čehom. Pa ti bratje so nam predeleč, in treba bi nam bilo se siliti, da bi se še bolj oddalili od naših najbližnjih sosedov, ker že itak po onem pravilu govorimo. Ako bi pa pisali o namesto l, bi se oddalili od slovnice, česar tudi treba ni, ker že itak prav pišemo. To pravilo bi bilo mislim dosti ugodno tudi našim bratom Jugoslovanom, da si popravijo krivo glagolsko pisavo; da spoznajo, da je l polglasnik, v pesmih celó glasnik kakor r.

(Konec prihodnjič.)

Kratkočasnice.

(Maslo naše nemške kulture) nadalje iz unidan omenjene in za natis pripravljene zberke.

„An die Löbl. k. k. Bez. Hauptmannschaft in * wird gehorsammst bekant Gemacht, dass am 22. Juli 1852 hat sich der Rekrutirungspflichtling ** von * häramt Ge-

*) Dobro, da se ta reč pretresa. Nedavnej kar smo se pogovarjali ravno o tem z našima prijatloma, izverstnima jezikoslovcom, ter se nadjamo, da bode gospod, ki je v „Novicah“ prvi sprožil besedo o „parlamentarnem jeziku“, ob svojem času ravno o tej zadevi govoril. Vred.

Jezikoslovne reči.

Parlamentarni jezik, — slovenski naglas.

(Konec.)

Pa največi razloček je v naglasu. Tu smo mi res siromaki. Ni dobiček jezika, ako se prelahko vije, ako je premehek, tako da ga človek dveči kakor hoče. Ravno to so edini vzroki, zakaj se je izcimilo toliko narečij, ravno to je zapreka edinega jezika.

Lotim se nekterih pravil, dasiravno vem, da naloge tako rešiti ne morem, kakor bi terjal, da jo reši zveden jezikoslovec.

Gospod M. P. je našel: „Izgovarjaj sleherni glasnik slišljivo in le stisnjeni slogi dobijo naglas.“ Pervi del tega stavka mu poterdim, drugega mu ne bo morebiti nikdo poterdil. Ako le „stisnjeni slogi dobijo naglas“, onda so vsi nestisnjeni slogi brez naglasa, to da se slišljivo izgovarjajo. Izgovarjajmo besede: „Slovenija“, „beseda“, „korenjak“, — vidite, da imajo naglase, akoravno so nestisnjeni. Perva ima naglas na tretjem slogu, druga na srednjem, tretja na zadnjem. Ono pravilo toraj nima obče veljave. Mislim, da tudi občega pravila pri nas nikdo našel ne bo.

O glasju (prozodii) še se pri nas dosihmal nismo poskušali. Ne vemo, ali se naglašajo le dolgi slogi ali tudi kratki. Čehom se vé da je to lažja reč. Mi pa, akoravno smo skoraj vso svobodo zgubili, je vendar še v jeziku preveč imamo, ker vsaki ga vleče na svoje kopito. Za parlamentarni jezik bi veljale morebiti sledeče pravila o naglasu:

1. Enosložne imena so kratko in visoko naglašene; postavimo: bój, sóđ, sín, lés, póln (= pún), stán itd.

2. Višesložne imena imajo naglas na kore-nini; na pr. dánas, mōžki, potērditi, razúmiti itd.

3. Pri glagolih na-ováti se naglašá veznica — ova — na pr. izdelováti, spostováti.

4. Suffiksi so v obče kratki in brezglasni; dolge in naglašene končnice so pa: ad, ač, ak, ar, at, en, iv; na pr.: živád, kováč, siromák, lončár, rogát, lesén, bojazljiv.

5. Ednosložne besede sestavljene s predlogom naglašujejo predlog, dvojesložne pa korenino; na pr.: ógled, ogléda; náuk, naučim; ústav, ustáven.

6. Pri sklanjanju imen ali pregibanju glagolov ostane naglas ondi, kjer je bil v imenovavniku ali v prvi osebi; le stisnjeni slogi dobivajo naglas; na pr.: náglas, náglasa; kōnčnica, kōnčnicama (na šterti slog); le nektere enosložne besede dišijo po ruskem naglasu, na pr.: sad, sadú; kost, kostí.

Vem, da se ne bo nihče nič novega naučil iz tega pregleda. Pa novega tudi ne iščem. Jezikoslovec naj le stare pravila iz tmeine spravlja na svitlo, da se jih čitatelj tudi zavé. Treba jih je pa vediti zavolj edinosti in pesništva. Dokler še se niso uterdile jugoslovanske narečja, je zmirom mogoče jih zediniti. Ako se pa vsako za se razvije brez onih, ostane betvo brez debla. Le glejmo, kako se je uterdil francozki jezik iz baškega, keltiškega, batavskega, latinskega, nemškega v dveh narečjih; dodajmo še iz gerškega in arabskega. Smes je tudi angleški jezik. Pa v celi svet je prederla nju literatura. Zakaj bi se ne zedinili naši jeziki, kateri so si podobni kakor dvojčki? Kar je tam ustanovila politiška sila, naj pri nas stori moralna moč!

Marsikteri morebiti misli, da nam bodo pesniki naznanili pravila za naglasje. Teško bo kaj. Pesniki rabijo besede, kakor jih nahajajo v prozi. Toraj od njih za prozo naglasa pričakovati nimamo. Da, terdil bi še več, dasiravno bi se morebiti tudi lahko dokazalo, česar se pa jaz lotiti ne morem; terdil bi namreč, da jugoslovansko pesništvo naglasa sploh nima, da zanemarja govorni naglas, da sloge le šteje. Se vé da me bodo naši pes-

niki pisano pogledali; pa izvirne pesmi v teh rečéh le to dokazujejo, da se je pravilo zgubilo iz narodnih pesem. Tudi tu se oziram na celi narod. Ako bi prozaični naglas ednak bil tudi za poezijo, bi moral vsaki naglašen slog priti v višino (arsis); ako pa to ne, bi se saj naglas spremenjevati ne smel iz enega sloga na drugega čisto brez vsega reda. Kdor pa pazljivo prebira pesme, posebno serbske, najde, da naglas ni nič stanovitega. Sedaj je v eni besedi na prvem, sedaj pa v isti besedi na drugem, tretjem slogu. Včasih ima ena beseda dva naglasa. Rad bi navel kratko serbsko pesem, v kateri najdete eno za drugim devójka, devójka; Kósovo, Kosóvo itd. Pa mislim, akoravno vas teh posebnosti jugoslovanske prozodije ne morem prepričati, da se vendar od pesnikov nimamo nadjati veljavnih pravil za naglasje. Francozki jezik veljá gotovo na svetu; pa tudi francozki pesniki sloge le štejejo, brez opazke na prozaični naglas. Med slovanskimi je, mislim, tudi poljski jezik tej meri podveržen.

Na vprašanje: je li parlamentarni jezik mogoč ali ne? hočem spet kazati na Francoze. Ker nas pa ptuji manj skerbijo kakor domači, kažem tudi na Ruse. Pri obeh se govorni jezik odlikuje od jezika prostega kmeta. Francoz ima tri načine za izgovarjanje. V prostem govoru drugače kakor pri čitanju, spet drugače v glediščih na odru. Rusje tudi obračajo svoj jezik po poslušavcih. Njih slovesni jezik se bolj poprijemlja pravila: „Govori kakor pišeš.“ Kdor nemško govori kakor se piše, tudi lahko preide celo Nemško; govorec pa gorno-štajarski ali koroški, bi se marsikje spodtikal.

Po tem bi mi spet kdo očital nedoslednost zastran izjemka o čerki I. Pa mislim, da sem saj to do tankega povedal, zakaj se rajši približujem izreki jugoslovanski, kakor pa ruski. Izjemek ne podira občega pravila. Ta izjemek tudi ne bi bil nič oktroiranega, česar se dandanašnji vsaki do živega boji. Zedinovanje pismeno in govorno mora iti vstric. Pervo je potrebno vsled jezikoslovnih preiskav; drugo je stvar proste volje.

O rabi parlamentarnega jezika ni treba precej govoriti. Vsaki dan je priložnosti dosti. Posebno pa se lahko obdeluje v šolah; med dijaki, v veselih družbicah, v deželnih zborih, v privatnem govoru itd.

Terdijo, da je jezik pamet. Ker priobčujemo misli in čuti le po jeziku, živi res celi človek duševno le v svojem jeziku. Čem več si gladi jezik, temveč si izobrazuje pamet. Saj vidimo ponos marsikterega človeka, ki le nektere misli vé lepo, prijetno, gladko izraziti. Edino po jeziku nas sodijo tudi naši neprijatli. Naš jezik je jako gibljiv; dá se obračati; prilega se pomenu, misli, katero ima izraziti, da je vsakemu drugemu kos. Da prostovoljna govorna vzajemnost ne bi bila že sadaj mogoča, bo pozneje gotovo se tudi po naših krajih izcimila, pa po sili. Ne bodo je nam oktroirali; radi se ji bomo podvergli zavolj svojega dobička. Pride čas, kadar bomo v Zagreb pošiljali svoje deca na učilišča. Toraj štejem med naše dolžnosti, da že sedaj obdelavamo pot za naše jugoslovanske unuke.

J. Geršak.

Ogled po svetu.

Vseh vernih duš dan pri Litovcih.

Litovci *) (kterih jezik, memo gredé rečeno, je med vsemi evropejskimi jeziki s sanskritom najbolj soroden, pa sedaj od ruskega in poljskega jezika že skor popolnoma zatert), so med vsemi evropejskimi narodi se najposlednji pokristjanili in to še le v 15. stoletji. Mala množica prejšnjih

*) Litva (Lithauen), nekdanja samostojna knežija, je leta 1569 bila s Poljsko združena ter je v letih 1773, 1783, 1793 in 1795, ko so Poljsko razkosili, prišla pod rusko in prusko oblast.